

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 2

2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยจำแนกตาม เพศ ระดับชั้นเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดา โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 มีอำเภอทั้งหมด

7 อำเภอ มีโรงเรียนจำนวน 13 โรงเรียน โดยเลือกจากโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งสิ้น 8,867 คน

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. สํารวจรายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 ที่เปิดสอนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก 7 อำเภอ พบว่า มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนทั้งหมด 13 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 8,867 คน

2. หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane' (อ้างถึงใน สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคนอื่น ๆ, 2544, หน้า 98-99) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 383 คน เพื่อเป็นการสำรองในกรณีตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

3. สุ่มอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จากทั้งหมด 7 อำเภอ สุ่มมาจำนวน 3 อำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอรามิไสล และอำเภอศิลาลาด

4. ใช้อำเภอเป็นหน่วยการสุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 สุ่มมาอำเภอละ 1 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random-sampling) โดยวิธีการจับฉลากได้จำนวนโรงเรียนแยกตามอำเภอ ดังนี้

- 4.1 อำเภออุทุมพรพิสัย ได้แก่ โรงเรียนกำแพง

- 4.2 อำเภอรามิไสล ได้แก่ โรงเรียนสัมปอญพิทยาคม

- 4.3 อำเภอศิลาลาด ได้แก่ โรงเรียนคสิกกิ่งพัฒนาทร

5. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในแต่ละโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจากทุกระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามโรงเรียน และระดับชั้น

โรงเรียน	ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กำแพง	มัธยมศึกษาปีที่ 1	441	47
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	437	47
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	501	54
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	453	48
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	451	48
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	447	48
สัมปอญพิทยาคม	มัธยมศึกษาปีที่ 1	127	14
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	133	14
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	151	16
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	119	13
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	101	11
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	72	8
คลิกถึงพัฒนาทร	มัธยมศึกษาปีที่ 1	40	4
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	62	7
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	5
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	69	7
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	55	6
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	30	3
รวม		3,739	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีของเจเลียว บุรีภักดีและคณะ (2520, หน้า 396-400) และพัฒนามาจากแบบสอบถามของเจษฎา โอลุย มีความเชื่อมั่น 0.96 (2545, หน้า 171-180) แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีลักษณะ โครงสร้างและรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed end) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวัง และคุณลักษณะที่เป็นจริงของครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการจะตอบ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการและการสอน	12	ข้อ
2. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์	12	ข้อ
3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	12	ข้อ
4. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ	12	ข้อ
5. คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน	12	ข้อ
6. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติหน้าที่แห่งตน	12	ข้อ
7. คุณลักษณะด้านความเป็นประชาธิปไตย	12	ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง	ครูมีคุณลักษณะที่คาดหวัง/ที่เป็นจริง ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ครูมีคุณลักษณะที่คาดหวัง/ที่เป็นจริง ในระดับมาก
3	หมายถึง	ครูมีคุณลักษณะที่คาดหวัง/ที่เป็นจริง ในระดับปานกลาง

2	หมายถึง	ครูมีคุณลักษณะที่คาดหวัง/ที่เป็นจริง ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ครูมีคุณลักษณะที่คาดหวัง/ที่เป็นจริง ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียน
  2. ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างสร้างข้อคำถาม โดยอาศัยกรอบแนวคิดจากทฤษฎีของเจเลียว บุรภัคดีและคณะ (2520, หน้า 396-400) และพัฒนามาจากแบบสอบถามของเจษฎา โอเลย (2545, หน้า 171-180) และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข
  3. นำข้อคำถามการวิจัยที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งคัดข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
- จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินจำนวน 84 ข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.0
4. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะให้ดีขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน
  5. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (discrimination) ของข้อคำถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) ถ้าข้อคำถามข้อใดมีค่าอำนาจจำแนกน้อยกว่า 0.2 ตัดออกหรือปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม พบว่า ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม จำนวน 84 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .378 ถึง .780

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -coefficient)

จากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

7. จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 400 คน พร้อมทั้งเขียนคำชี้แจงในการตอบและวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือรับรองถึงผู้อำนวยการแต่ละ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เพื่อขออนุมัติ และขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้แก่นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละระดับชั้น เพื่ออธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจก่อนลงมือตอบแบบสอบถามหรือตอบข้อซักถาม กรณีกลุ่มตัวอย่างมีความสงสัยในการตอบแบบสอบถาม
4. หลังจากการอธิบายการตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงมือตอบ แบบสอบถามและผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อคุณลักษณะที่คาดหวัง คุณลักษณะที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครู ในด้านวิชาการและการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ด้านการปฏิบัติหน้าที่แห่งตน และด้านความเป็นประชาธิปไตย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) มีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย จากคะแนนเฉลี่ยตามช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ในด้านวิชาการและการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ด้านการปฏิบัติหน้าที่แห่งตน และด้านความเป็นประชาธิปไตย โดยใช้คะแนนของคุณลักษณะที่คาดหวังลบกับคะแนนของคุณลักษณะที่เป็นจริง ออกมาเป็นคะแนนของความต้องจำเป็น และใช้วิธีการทดสอบค่าที (t test) แบบ paired-samples t test ถ้าคุณลักษณะที่คาดหวังสูงกว่า

คุณลักษณะที่เป็นจริง อาจพบความต้องการจำเป็นในระดับวิกฤต แม้จะมีการจัดลำดับ-ความสำคัญที่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่คาดหวังในทางปฏิบัติจริงทำได้ยาก (สุวิมล ว่องวานิช, 2550, หน้า 77) โดยคุณลักษณะที่คาดหวังสูงกว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษามีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูในด้านนั้น ๆ

4. การทดสอบสมมติฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน-เขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดา มีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครู แตกต่าง-กัน ดังนี้

4.1 นักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูแตกต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t test)

4.2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความ-ต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครู แตกต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t test)

4.3 นักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน แยกกันอยู่ หย่าร้าง และบิดาหรือมารดาเสียชีวิต มีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครู แตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความ-แปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ถ้าพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

4.4 นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร และรับจ้าง มีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครู แตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ถ้าพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')